

4.1 โอกาสในการลงทุนอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในจีน

จีนได้ชื่อว่า “อาณาจักรแห่งสินแร่” สินแร่ต่าง ที่มีปริมาณสำรองมาก ได้แก่ ตะกั่ว สังกะสี ดีบุก ทองแดง เหล็กและเหล็กกล้า

จากสถิติตัวเลขมูลค่าการนำเข้าสินแร่จากจีนของไทยได้แก่ เหล็กกล้า เพชรพลอย ชิ้นส่วนเหล็กและเหล็กกล้า อลูมิเนียมและชิ้นส่วน อัญมณีและหยกต่าง ๆ และเคยเป็นประเทศที่ส่งเหล็กเข้าประเทศและส่งออกเหล็กในขณะเดียวกัน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจีนจึงเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตสินแร่และส่งออกสินแร่ต่าง ๆ ซึ่งเหมาะสำหรับนักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนเรื่องเหมืองแร่ในจีน เพราะนอกจากตลาดจีนเป็นตลาดใหญ่ในการบริโภคสินแร่แล้วนักลงทุนไทยยังมีโอกาสส่งออกสินแร่กลับเข้ามาในไทยหรือส่งออกไปยังประเทศอื่นๆได้ด้วย

ตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นไป การสนับสนุนของ BOI ไทยเพื่อให้ให้นักลงทุนไทยได้เข้าไปลงทุนในจีนซึ่งเป็นนโยบายและประเภทอุตสาหกรรมที่ไทยควรลงทุนที่เหมาะสมอย่างยิ่งก็คือสินแร่ต่างๆ เช่น อัญมณี เป็นต้น

การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมก่อสร้าง ยานยนต์ และอัญมณี ซึ่งรัฐบาลไทยได้ผลักดันเพื่อให้ไทยเป็น Detroit และเมืองแฟชั่น ซึ่งจำเป็นต้องมีผลิตภัณฑ์สินแร่ต่าง ๆ ในการผลิต

ถึงแม้ปัจจุบันมีนักลงทุนของไทยไปลงทุนในมณฑลยูนนานเพื่อผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีเกือบ 10 บริษัท แต่ความต้องการของพ่อค้าเพชรพลอยและอัญมณีของไทยก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการส่งออกเครื่องอัญมณีและเพชรพลอยไปตลาดในอเมริกาและสหภาพยุโรป

ก่อนที่นักลงทุนไทยจะไปลงทุนอุตสาหกรรมในเครื่องจักรต่าง ๆ นักลงทุนควรจะต้องวิเคราะห์ถึง จุดดี จุดเสีย โอกาสและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างละเอียด

โดยภาพรวมแล้วแม้ว่าจีนกำลังเปิดเสรีทางการค้า (FTA) และเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ก็ไม่ได้หมายความว่า การลงทุนในจีนจะราบรื่นตลอดไป เพราะจะต้องใช้เงินจำนวนมากในการพัฒนาสำรวจและการผลิต รวมถึงปัญหาทางการตลาด

สำหรับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาอุปสรรคโดยทั่วไปในด้านต่าง ๆ ได้นำเสนอในตารางที่ 6

4.2 แร่ที่มีศักยภาพนำลงทุนในจีน

4.2.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาแร่ที่มีศักยภาพต่อการลงทุน

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณากำหนดชนิดของแร่ที่มีศักยภาพเหมาะสมที่จะลงทุนในต่างประเทศ มีดังนี้

- (1) สันับสนุนกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย
- (2) แผนการดำเนินงานในอนาคตของผู้ประกอบกิจการเหมืองแร่ขนาดใหญ่ในประเทศไทย
- (3) ปริมาณสำรองของแร่ในปัจจุบันของประเทศไทย
- (4) ศักยภาพในการผลิตแร่ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
- (5) ชนิดและปริมาณแร่ที่นำเข้า-ส่งออกระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
- (6) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Gross Domestic Product หรือ GDP) ของประเทศ
- (7) การเจรจาเขตการค้าเสรี (Free Trade Area หรือ FTA)
- (8) การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (9) ประวัติการลงทุนกิจการเหมืองแร่ของคนไทยที่ไปลงทุนในประเทศศึกษา
- (10) การส่งเสริมการลงทุนของ BOI ในประเทศศึกษาที่ให้บริการต่างชาติมาลงทุนเพิ่ม
- (11) ความต้องการใช้สินแร่ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและบริษัทขนาดใหญ่ของโลก

4.2.1.1 กลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ได้สนองนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมในประเทศพัฒนาขีดความสามารถเพื่อแข่งขันทางการค้าในเวทีตลาดโลก โดยจัดทำแผนการจัดหาแร่และโลหะสำหรับอุตสาหกรรมในประเทศ จำนวน 8 กลุ่ม ซึ่งถือเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ และใช้ทรัพยากรแร่เป็นวัตถุดิบหลักในกระบวนการผลิต อันได้แก่

- (1) กลุ่มอุตสาหกรรมซีเมนต์
- (2) กลุ่มอุตสาหกรรมก่อสร้าง
- (3) กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิก

ตารางที่ 6

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และอุปสรรค (SWOT Analysis) ในด้านต่าง ๆ ของจีน

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค
1. แหล่งแร่	<ul style="list-style-type: none"> - มีสินแร่สำรองและชนิดแร่มากมายหลายชนิด - รัฐบาลจีนได้ประกาศให้มณฑลยูนนานนำร่องการควบคุมดูแลการพัฒนาทรัพยากรแร่ในมณฑลยูนนานแบบเบ็ดเสร็จ (One-stop service) ตั้งแต่ขั้นสำรวจจนถึงขั้นให้ประทานบัตรเหมืองแร่โดยไม่ต้องส่งคำร้องไปขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง 	-	-
2. การเมือง	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลสนับสนุนอย่างเต็มที่ไม่ว่าเรื่องของการขออนุญาตสำรวจหรือการทำเหมืองซึ่งได้ยกเลิกกฎข้อระเบียบต่างๆที่มีความสลับซับซ้อนมาตั้งแต่ปี 2546 และ 2547 - ความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องความมั่นคงทางการเมืองในอนาคต เพราะจีนยังไม่ได้ใช้ระบบปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การบีบบังคับของประเทศมหาอำนาจเมื่อจีนขยายไปเรื่อยๆ โดยเฉพาะเรื่องการค้าเสรีทางการค้าระหว่างประเทศมหาอำนาจด้วยกัน
3. เศรษฐกิจ การค้า	<ul style="list-style-type: none"> - เสถียรภาพและความแข็งแกร่งของสกุลเงินหยวน - มีตลาดขนาดใหญ่ภายในประเทศที่ต้องใช้สินแร่ในการเป็นวัตถุดิบ - ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยจีนซึ่งมีมานาน - การเปลี่ยนแปลงระบบด้านปริวรรตเงินตราและการแปลงเงิน RMB เป็นเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าสินค้า - มีการเปิดเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น 10 เขต 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดดุลการค้ากับจีนซึ่งมีสาเหตุหลายประการยากที่จะแก้ไขได้ - เป็นตลาดใหญ่และมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงโดยเฉพาะกับประเทศมหาอำนาจอย่างอเมริกาและญี่ปุ่น เป็นต้น 	-

ตารางที่ 6 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค
4. ด้านการลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> -ประเทศมหาอำนาจต่างๆ เช่น อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ได้เข้าไปลงทุนในธุรกิจเหมืองแร่ -การบริการของธุรกิจด้านการเงินการธนาคารซึ่งมีธนาคารต่างประเทศและประเทศไทยไปเปิดสำนักงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนไทยในการทำธุรกรรมทางการเงิน -รูปแบบของการลงทุนมีอยู่หลายแบบให้เลือกตามความเหมาะสม -รัฐบาลจีนสนับสนุนการพัฒนาการลงทุนในภาคตะวันตกของจีน โดยประกาศยุทธการมุ่งตะวันตก (Go West Campaign) และต่อมาได้เพิ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าไปด้วยเป็น “Go West and Northeast Campaign” 	<ul style="list-style-type: none"> -ความเสี่ยงในด้านการลงทุนซึ่งมีมากเพราะต้องใช้เงินทุนมาก 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไม่ได้ใช้ระบบเดียวกันทั่วทั้งประเทศ กฎหมายที่ออกโดยรัฐบาลกลางและรัฐบาลมณฑลมีความแตกต่างกัน - ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีหลายฝ่าย ทำให้การติดต่อไม่คล่องตัวและไม่ชัดเจน - เงินเน้นการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีและเงินทุนสูง ทำให้นักลงทุนขนาดกลางของไทยไม่สามารถไปลงทุนได้
5. แรงงาน	<ul style="list-style-type: none"> -มีแรงงานที่ถูกกว่าในประเทศไทย -ประสิทธิภาพในการทำเหมืองแร่พัฒนาได้ดีขึ้นเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าจะมีความเสี่ยงบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> -เรื่องแรงงานที่ต่อคุณภาพ และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร 	-
6. อื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> -มีสิทธิประโยชน์ต่างๆ ในด้านภาษี -การคมนาคมที่กำลังพัฒนาเพิ่มและขยายไปทุกมณฑลไม่ว่าจะเป็นท่าเรือ ท่าอากาศยาน ระบบขนส่งทางรถไฟ และการขนส่งทางบก ที่เชื่อมต่อระหว่างชายแดนจีนและไทย 	<ul style="list-style-type: none"> -กฎหมายมีความซับซ้อนระหว่างกฎหมายของรัฐบาลกลางและกฎหมายของมณฑล แม้กฎหมายรัฐบาลกลางที่ถือว่ามีสถานะสูงสุด แต่ก็ไม่มีผลลบล้างกฎหมายของเขตการปกครองในระดับที่ต่ำลงมา -การคอร์รัปชันและการฉ้อโกงของนักธุรกิจชาวจีน ซึ่งมีอยู่บ่อยๆ -ข้อระเบียบต่างๆ ที่ไม่เหมือนกันระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นมณฑลต่างๆ -ปัญหาเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานซึ่งยังไม่ได้มาตรฐานในบางมณฑล 	<ul style="list-style-type: none"> -ระบบในการทำธุรกิจของจีนมีความแตกต่างจากประเทศเสรีประชาธิปไตยอื่นๆ เช่น ระบบการโอนสิทธิ์การใช้ที่ดินหรือการเช่าที่ดิน ระบบการจ้างงาน ระบบการค้าปลีกและค้าส่ง เป็นต้น -ความแตกต่างระหว่างชนบทชนชั้นนิยม ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของจีนในแต่ละภูมิภาค ทำให้นักลงทุนต้องศึกษาทำความเข้าใจก่อนไปลงทุน -ความจำกัดด้านระบบการขนส่งสินค้า (Logistic) ภายในประเทศ ซึ่งถูกควบคุมโดยรัฐบาลจีน มีรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่เพียงไม่กี่รายให้บริการ และไม่มีรายได้ให้บริการขนส่งได้ทั่วประเทศ จึงทำให้ต้นทุนการขนส่งสูง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค
6. อื่น ๆ (ต่อ)		<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาเรื่องโลจิสติกส์ เนื่องจากเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างขวาง และต้องใช้เวลาในการเดินทาง บางแห่งยังต้องใช้เวลาในการเดินทางหลายวัน - ปัญหาเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์และจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพราะยังมีการลอกเลียนแบบกันมากมาย - ปัญหาเรื่องระบบภาษีที่มีกฎระเบียบมากมายและสลับซับซ้อน - เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ IT และโทรคมนาคมที่จะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง - การขาดประสิทธิภาพของธนาคารและสถาบันการเงินในบางมณฑล - ประชากรที่มีความแตกต่างกันมากในแต่ละมณฑลและอุปนิสัยของชาวจีนที่แตกต่างกันเพราะมีเผ่าต่างๆ มากกว่า 50 เผ่า - การจัดการและการจัดการที่ยังไม่ได้มาตรฐานสากล - การก่อตัวและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน SMEs ซึ่งอาจจะเป็นคู่แข่งในอนาคต - บริษัทคนไทยและโครงการที่คนไทยไปลงทุนในเมืองจีนมากกว่า 95 บริษัทและโครงการซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างนักลงทุนไทยด้วยกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพการแข่งขันที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นระหว่างธุรกิจต่างชาติและธุรกิจของจีนเอง - การบีบบังคับของประเทศมหาอำนาจเมื่อจีนขยายไปเรื่อยๆ โดยเฉพาะเรื่องการเสียดุลทางการค้าระหว่างประเทศมหาอำนาจด้วยกัน - การละเมิดสิทธิมนุษยชนของนักธุรกิจจีน - มาตรฐานการครองชีพของชาวจีนถึงแม้จะดีขึ้นแต่ก็ยังมีคนจนอยู่มาก - ปัญหาเรื่องภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งคนจีนส่วนใหญ่มักจะไม่ยอมมีการเปลี่ยนแปลง

- (4) กลุ่มอุตสาหกรรมแก้วและกระจก
- (5) กลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
- (6) กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงาน
- (7) กลุ่มอุตสาหกรรมโลหการ
- (8) กลุ่มอุตสาหกรรมปุ๋ยและเคมีภัณฑ์

ดังนั้นการหาแหล่งแร่สำรองที่เป็นวัตถุดิบในปริมาณที่เพียงพอและมีคุณภาพดีเพื่อสนับสนุนกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

4.2.1.2 แร่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมที่สำคัญ 8 กลุ่ม

ชนิดของแร่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญทั้ง 8 กลุ่ม แสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7

ชนิดของแร่ที่ใช้ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญ 8 กลุ่ม

อุตสาหกรรม	ประเภทสินค้า	ทรัพยากรแร่ที่เป็นวัตถุดิบสำคัญ
1) กลุ่มอุตสาหกรรมซีเมนต์	ปูนซีเมนต์	หินปูน (Limestone) หินดินดาน เหล็ก ยิปซัม ถ่านหิน
2) กลุ่มอุตสาหกรรมก่อสร้าง	หินก่อสร้าง	หินปูน หินแกรนิต หินบะซอลต์ หินทราย
3) กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิก	เครื่องประดับตกแต่ง เครื่องสุขภัณฑ์ กระเบื้องที่ใช้ในการแต่งบ้าน และก่อสร้าง ของชำร่วย	ดินขาว (White Clay) ดินดำ (Ball Clay) Silica Sand ดินเหนียว (Plastic Clay) เฟลด์สปาร์
4) กลุ่มอุตสาหกรรมแก้วและกระจก	ผลิตภัณฑ์กระจก บรรจุภัณฑ์ ใยแก้ว	ทรายแก้ว (Glass Sand) แบริต์ ควอร์ตซ์
5) กลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	อัญมณีและเครื่องประดับต่างๆ	เพชร พลอย รัตนชาติ (Gemstone) ทองคำ เงิน ทองคำขาว และอื่นๆ
6) กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงาน	พลังงานไฟฟ้า	ถ่านหิน (Coal)
7) กลุ่มอุตสาหกรรมโลหการ	แบตเตอรี่รถยนต์ ส่วนประกอบ คอมพิวเตอร์ และแผงวงจรไฟฟ้า กระจก	เหล็ก สังกะสี ดีบุก แทนทาลัม ตะกั่ว ทองคำ เงิน ทองแดง
8) กลุ่มอุตสาหกรรมปุ๋ยและเคมีภัณฑ์	ปุ๋ยทางการเกษตร	แรมโบ้แตช เกลือหิน

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก "เอกสารวิชาการ เรื่อง แผนการจัดหาแร่และโลหะสำหรับอุตสาหกรรมในประเทศ", กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2547

สำหรับชนิดของแร่ที่ต้องใช้เป็นวัตถุดิบในกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก 8 ประเภท สรุปได้ดังนี้

- (1) แร่หิน เช่น หินปูน หินดินดาน
- (2) ยิปซัม
- (3) ถ่านหิน
- (4) แร่ดิน ดินขาว (White Clay) ดินดำ (Ball Clay) ดินเหนียว (Plastic Clay)
- (5) ททรายแก้ว (Silica Sand)
- (6) เฟลด์สปาร์ (Feldspar)
- (7) เหล็ก
- (8) แปะไรต์
- (9) ควอร์ตซ์
- (10) กลุ่มแร่อัญมณี
- (11) ทองคำ ทองคำขาว
- (12) ทองแดง
- (13) เงิน
- (14) ตะกั่ว (เลิกใช้ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ปี 2549 ตามข้อกำหนดของสหภาพยุโรป ROHS)
- (15) ดีบุก
- (16) สังกะสี
- (17) โปแตช
- (18) เกลือหิน

จากแผนการจัดหาแร่และโลหะสำหรับอุตสาหกรรมในประเทศของ กพร. ได้รวบรวมข้อมูลปริมาณการใช้แร่ชนิดต่าง ๆ ในกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ปริมาณการผลิตแร่ และปริมาณสำรองแร่ พร้อมทั้งเสนอบทวิเคราะห์และแนวทางในการจัดหาแร่ให้เพียงพอต่อความต้องการที่คาดการณ์ในอนาคต ดังตารางที่ 8 ได้สรุปรายละเอียดในส่วนที่จะนำไปพิจารณาประกอบการคัดเลือกแร่ที่มีศักยภาพต่อการลงทุนในต่างประเทศ